



УДК : 7.012.001.891

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗНАКОВОЇ СИМВОЛІКИ НАЦІОНАЛЬНОГО КОСТЮМА НА ОСНОВІ БІОТЕКТОНІЧНОГО ФОРМОУТВОРЕННЯ СКЛАДОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ

Студ. Я.О. Нагорняк, гр. МГДк-1-17
Наукові керівники проф. Т.В. Ніколаєва
ас. Т.В. Шафранська

Київський національний університет технологій та дизайну

Робота присвячена дослідженню сучасного етапу формування дизайну, в якому поряд із новими інноваційними підходами, все більш виразно визначається використання етномистецьких традицій. Декоративно-прикладне мистецтво являє собою невід'ємну частину загальної культури народу, що відображає його історичне коріння та гармонійний зв'язок з природними багатствами країни.

Вступ. Розвиток народного мистецтва, для якого надзвичайно притаманним є відображення природних форм в декоративно-ужитковому мистецтві, став однією з передумов формування сучасного дизайну. Народна творчість продовжує традиції використання природних аналогів в біодизайні, на основі відображення найбільш цікавих естетичних та ергономічних властивостей природних форм. Дослідження процесів формоутворення в живій природі є актуальним в пошуку інноваційних рішень та результатів творчого пошуку на стадії проектних розробок, підвищенні естетичності об'єктів проектування та досягненні стилістичної єдності предметно-природного середовища.

Постановка завдання. В роботі поставлено завдання дослідження особливостей біотектонічного формоутворення, визначення раціональності біонічних аналогів в побудові зовнішньої форми та структури об'єктів проектування. Виявлено також порівняльні характеристики художньо-композиційних характеристик штучного та природного середовища в процесі комплексного дизайн-проектування.

Результати дослідження. В процесі дослідження образно-знаково рівня характеристик було визначено, що природні об'єкти своєю формою, кольором та фактурою активно інформують про призначення та функції, проте достатньо часто зустрічається тенденція до маскування реального призначення та діяльності природних об'єктів, що виконують головним чином захисту функцію. В штучному середовищі проектувальники цілеспрямовано наділяють об'єкти знаково-символічною функцією, яка часто носить комунікативне навантаження.

Дослідження особливостей конструктивно-технологічного рівня вдосконалює дизайнерські об'єкти шляхом отримання оптимальної структури конструкції для реалізації функціональних задач.

Геометричний рівень дозволяє досягти удосконалення зовнішньої форми та конфігурації проєктованих об'єктів, пластики форми.

Надзвичайно важливим є дослідження природних аналогів на художньо-естетичному рівні, який визначає колористику, фігуру, пропорційність, метро-ритмічні закономірності та цілісність побудови форми.

Спільним характеристикам природних форм та об'єктів дизайну є компактність форм та раціональність структури, мінімізація площ поверхонь, при досягненні максимальної зручності та ергономічності внутрішнього простору. Художньо-естетичні характеристики відображаються в композиційних закономірностях побудови форми та її загальній гармонічності. Спорідненість природних та штучних об'єктів обумовлюється їх біонічною основою, яка представляє собою загальну основу формоутворення.

Будь які культурологічні феномени прояву біотектонічних закономірностей в народному мистецтві обов'язково пов'язані з образними та знаково-символічними

**Сучасні матеріали і технології виробництва виробів
широкого вжитку та спеціального призначення**

Художнє моделювання костюма



елементами. Актуальність досліджень прояву цих закономірностей в сучасному дизайні обумовлена зростаючим інтересом до символіки знаків, як елементу історико-культурного та семантичного середовища розвитку національної культури.

Таблиця - Визначення характеристик біонічного формоутворення об'єктів дизайну

Рівні порівняльного аналізу	Природні та штучні аналоги		Результати синтезу елементів
	Природні об'єкти	Штучні об'єкти	
Образно-знаковий	Функціональна виразність, при використанні захисної інформативності	Знаково-символічні закономірності формоутворення	Максимальна виразність та функціональна образність
Конструктивно-технологічний	Еволюційно довершена структура та поєднання елементів	Тектоніка побудова та засоби формоутворення	Раціональність конструкції та оптимальність побудови форми
Геометричним	Еволюційно визначена оптимальна геометрія зовнішньої форми	Компактність структури та оптимальні обриси поверхні	Тектонічна довершеність геометричної побудови форми
Художньо-естетичний	Колорит, фактура поверхні, пропорційність, ритмічність, цілісність форми	Оптимальність художньо-композиційних елементів та закономірностей їх поєднання	Гармонійність та естетична довершеність побудови форми

Інформативна природа біодизайну передбачає наявність системи знаків, що формує комунікативну та соціальну функцію проєктованих об'єктів. Сучасний дизайн формує гармонійне середовище життєдіяльності людини, структуро-утворення об'єктів матеріальної культури. Унікальність життєвого простору, обумовлена неповторністю природних компонентів та естетичними вимогами, породжує нові підходи до проєктування та формоутворення складових середовища існування людини, в тому числі і костюма. Тектонічні знакові елементи структури являють собою основні засоби проєктно-художньої діяльності.

Характер значення символів відрізняє їх від інших видів знаків, вони використовуються для вираження певних культурних цінностей та національних традицій.

Принципи біотектоніки в сучасному дизайні використовуються для втілення особливостей природного світу, за допомогою формоутворюючих та пластичних засобів, коли стилізація стає основним художнім прийомом. В процесі стилізації дизайнер, виявляє декоративні особливості форми, спрощує зайві деталі, знаходить пропорційно-ритмічну основу та закономірності співузгодження. Стиллізація природних форм в дизайні поєднує аналітичний підхід інтуїтивним, асоціативним. В процесі роботи над новими проєктом було використано наступні методи асоціативного проєктування :

- метод аналогій, формоутворення із збереженням основних характеристик силуетів, конструктивних або пластичних ознак, загальної форми та окремих деталей;
- метод трансформації, перетворення природних форм шляхом зміни пропорцій, деформації, складання-розкладання, знаття-додавання окремих елементів;
- метод асоціацій, створення форм та колористичних рішень, що нагадують природний зразок-аналог за певними асоціативними ознаками.

Висновки. Стиллізація є узагальненням характеристик проєктованих форм за художньо- композиційними та структурними ознаками. В біодизайні – стилізація є основою асоціативного проєктування в створенні нових форм, шляхом наслідування зовнішнім формам природи, а також спрощення реальної форми із збереженням характерних ознак. Народна творчість та національна культура дають приклади логічної стилізації природних форм та декору, з глибоким розумінням історичного коріння та знаковосимволізму.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Козлова Т.В., Белько Т.В. Костюм и бионика. – М.: МГГУ им. А.Н. Косыгина, ООО Сояж Бево, 2007. - 223 с.
2. Акилова З.Т. Петушкова Г.И. Моделирование одежды на основе принципа трансформации. – М.: Легпромбытиздат, 1996. – 126 с.